Kniha: Alchymista (P. Coelho)

Předmět: Český jazyk – rozbor díla

Přidal(a): Kateřina Klimečková

Literárně-historický kontext

Magický realismus

- Magický realismus je směr, který obsahuje mýtické a magické prvky. Někdy v tomto směru dochází k opakování minulosti v přítomnosti.

Rozbor díla: Alchymista

Historické souvislosti:

- Kniha je napsána v roce 1988 v Brazílii. 20. století.

Literární druh:

- Epika – Próza, Knížka má svůj příběh a je psaná ve větách.

Literární žánr:

- Román

Hlavní myšlenka:

Hlavní myšlenkou této knížky je, aby se lidé zamysleli nad svým životem a šli si za svým snem. I když je knížka napsaná spíše jako pohádka, čtenáři si z toho můžou vzít příklad, jak naplnit životní příběh a jak vnímat znamení.

Typy promluv postav:

- V knížce se objevuje větší množství přímé řeči, ale někde je i řeč nepřímá.

Druh vypravěče:

- Er-forma

Kompozice díla a děje:

- Děj je chronologický a je dělen na dvě části

Jazykové prostředky:

- Slovní zásoba je spisovná a nepřijde mi zastaralá

Časoprostor:

- Doba, kdy se děj knihy odehrává není přesně určena, ale můžeme odvodit, že jde o dobu po roce 1887, protože tohoto roku se stala část Afriky Španělskou kolonií.

Hlavní postavy:

- **Santiago** – Santiago je chlapec, který se chtěl stát pastýřem, a i přes to, že s tím jeho rodiče nesouhlasili tak se mu to povedlo. Tento chlapec věří snům a naučí se vnímat znamení. Pronikne do myšlení svého srdce a začne si rozumět se světem. Santiago zjistil, že existuje řeč bezeslov a také jí rozumí.

Vedlejší postavy:

- **Cikánka** – Cikánka řekla Santiagovi, že má jít za svým snem. Byla to vykladačka snů, ale u něj nemohla nic moc zjistit, protože to nebyl sen od Boha, ale z jeho duše. Cikánka chtěla od Santiaga desátek z pokladu, když ho najde a ten taky nakonec dostala.
- **Král (Melchisedech)** – Král dokázal Santiagovi, že o něm ví všechno, a to i to, co nikdy nikomu neřekl. Král řekne Santiagovi, že když bude prožívat svůj „Osobní příběh“, tak se celý vesmír spojí, aby dosáhl svého snu. S králem se Santiago bavil na lavičce v městečku, kde byl u cikánky, aby mu vyložila jeho sen. Santiago nakonec dá králi desátek ze svého stáda. Král se Santiagovi do života dostane ještě několikrát, ale vždy v jiné podobě. Santiaga seznámí se znameními a věnuje mu dva kamínky (urim a thumin)
- **Alchymista** – Alchymista je muž, který žije v poušti, umí jisté magické dovednosti. Je další osobou, která pomáhá Santiagovi, aby naplnil svůj „Osobní příběh“, a aby v něj věřil dál. Alchymista je velmi chytrý a je dalším zobrazením krále.
- **Sklenář** – Sklenáře potkal Santiago, když přišel úplně o všechno. Sklenář byl také ztvárnění krále. Santiago mu pomohl, aby mu do jeho krámku chodilo více lidí. Santiago ukázal sklenáři bohatství i přes to, že on sám nechtěl.
- **Fátima** – Fátima je žena pouště. Fátima potká Santiaga, když čeká s Angličanem u studny, aby se někoho mohl zeptat, kde Angličan najde Alchymistu a Fátima je jedna z mála dívek, které nejsou zahalené v černém. Se Santiagem se do sebe navzájem zamilují již při prvním pohledu, a i další dny se potkávají u studny, ale díky tomu, že je Fátima žena pouště, tak umí čekat a zvládne i to, když jde Santiago za svým „Osobním příběhem“. Chvílí, kdy Fátima potká Santiaga se změní to, že už nevyhlíží v poušti chlapce, do kterého by se zamilovala, ale čeká na návrat Santiaga.
- **Angličan** – Santiago potkal Angličana ve skladu, když se chtěl vypravit do pouště, dříve si myslel, že se nebudou vůbec bavit, protože Angličan s sebou měl velké množství knih, ale nakonec se Santiago snaží pomoct Angličanovi najít Alchymistu. Angličanovi se

nezjevil Alchymista tak jako Santiagovi z toho důvodu, že Santiago chtěl prožít svůj „Osobní příběh“ a Angličan se pouze chtěl stát alchymistou, ale nechtěl si k tomu dojít sám. Když putují s karavanou pouští, tak si Angličan většinu času čte své knížky, které se všechny týkají alchymie.

- **Mnich** – U mnicha se zastavil Alchymista se Santiagem, když jeli k pyramidám. Na tomto místě opustil Alchymista Santiaga. Ještě mu tam ukázal, že opravdu dokáže vyrobit zlato i třeba z olova. Mnich bydlel v klášteře jen tři hodiny cesty od pyramid.
- **Kupec vlny** – Kupec měl dceru, ke které se velmi těšil Santiago, ale nakonec tam nedošel. Jeden rok kupoval od Santiaga vlnu z jeho oveček. Měl nejradši, když se ovce stříhaly přímo před ním, aby ho nikdo nechtěl ošidit.
- **Kupcova dcera** – Kupcova dcera je v příběhu zmíněna spíše na začátku. Dříve čekal Santiago celý rok na to až ji potká, a nakonec se s ní ani neviděl, protože do městečka, kde její otec kupoval vlnu ani nedošel. Byla černovlasá.

Děj (obsah) díla:

Santiago je chlapec, který studoval v semináři, ale chtěl cestovat světem, a tak se stal pastýřem. Již dva roky putuje se svými ovečkami za vodou a potravou. Příběh začíná na pláních Andalusie ve Španělsku. První večer v knížce dojde chlapec se svými ovečkami ke starému opuštěnému kostelu. Chlapec si každý večer lehne na svůj plášť, co má s sebou a pod hlavu si položí knížku. Když se chlapec probudí, uvědomí si, že je ještě tma. Dojde mu, že se mu už druhou noc zdál ten samý sen o tom, že potká dítě, které ho dovede do Egypta k pyramidám, jenže se v obou případech probudí ve stejný čas, když mu jde dítě ukázat přesné místo, kde poklad leží. Minulý rok byl Santiago v městečku u kupce, kde stříhal svoje ovce. Když tam Santiago přišel, řekl mu kupec, že má počkat do večera, že má moc práce, a tak si tam sednul a čekal, sedla si k němu černovlasá dívka, která byla dcerou kupce. Povídal si s ní a přál si, aby kupec nikdy nepřišel, ale to se nestalo. Teď na ni již rok myslí a přeje si se s ní znovu vidět, což by se mu mohlo splnit již za čtyři dny, kdy znovu dorazí do městečka.

Chlapci došlo, že v blízkém městě bydlí žena, která umí vykládat sny a rozhodl se, že za ní dojde. Starší žena mu řekla, že umí vykládat sny od boha, ale sny jeho duše ne, nakonec mu řekla, že mu sen vyloží, pokud jí dá desetinu z pokladu, když ho najde. Nakonec mu žena řekla, že má jít k pyramidám a poklad najít (takže nic co by sám nevěděl).

Santiago si poté sedl na lavičku na náměstí a nějakou dobu tam byl. Mezi tím si vedle něj sedl nějaký stařec a ten se s ním dal do řeči. Santiago si chtěl číst knížku, kterou vyměnil za tu jeho, co již přečetl, ale stařec se nechtěl nechat odbýt a chtěl si povídat. Santiago se nakonec se

starcem začal bavit. Při této debatě chlapec zjistil, že se baví s Melchisedechem, králem Saléma. Král mu chtěl pomoct. Poté začal kreslit něco dřívkem do písku na náměstí. Pastýř v písku četl jméno své matky a otce a celý příběh jeho života až do současné chvíle. Král nakreslil i věci, o kterých se pastýř nikdy nikomu nesvěřil. Když se pak Santiago krále zeptal, proč si povídá zrovna s pastýřem, odpověděl mu, že právě on je schopen naplnit svůj Osobní příběh. Santiago tomu ale nerozuměl, a tak mu král vysvětlil, že je to to, co by si přál, a když si to opravdu přeje tak se celý vesmír spojí, abys své přání uskutečnil. Král mu nakonec řekl o znameních. Řekl mu, že se vždy objeví, když to bude potřebovat jen třeba v jiné podobě. Chtěl po pastýři desátek z jeho stáda, aby mu pověděl, jak najde svůj poklad a rozloučili se.

Když byl zase chlapec sám, začal přemýšlet a tím, jak se bál vrátit se ke svým ovcím vzal to oklikou a sedl si na hradbu místního hradu. Přemýšlel nad tím, že jsou na něm ovce závislé ale došlo mu, že i on odešel od matky a otce, zvykli si oni i on, a tak si zvyknou i ovce. Další den odvedl Santiago králi svých šest ovcí. Král mu řekl, že poklad najde v Egyptě u pyramid a Santiago se lekl. Král mu pak dal ze svého náprsníku plného drahokamů dva kamínky, jeden bílí – urim a jeden černý – thumin. Řekl mu, že černý kámen znamená „ano“ a bílý „ne“. Chlapec prodal i ostatní své ovce kamarádovi, který se vždy chtěl stát pastýřem a odplul do Egypta, kde se poté usadil v jedné místní hospůdce.

Chlapci nedošlo, že když odpluje do Egypta, tak nebude lidem rozumět, zjistil to v hospůdce. U vedlejšího stolu seděl pán, který mluvil španělsky, a to Santiaga potěšilo, byl to jeho nový společník. Tím že nerozuměl hospodskému, tak nevěděl, co mu chtěl říct, ale společník, co mluvil španělsky šel s ním. Řekl mu, že mu chtěl hospodský vzít peníze, ale ty mu nakonec ukradne on, když se vytratí. Pověděl totiž chlapci, že půjde koupit dva velbloudy. Společník zmizel ve chvíli, kdy se Santiago zadíval na nejkrásnější meč, jaký kdy viděl. V tu chvíli byly všechny jeho peníze pryč. Santiago si uvědomil, že nemá už ani peníze, ani ovečky. Zbyl mu jen plášť, knížka a kamínky urim a thumin. Řekl si, že se jich na něco zeptá. Zeptal se, jestli ho ještě doprovází starcovo požehnání. A vytáhl kamínek ano. „Najdu svůj poklad?“ zeptal se pak. Ale když chtěl vyndat kamínek, zjistil, že oba vypadly na zem. Vzpomněl si na radu, že se má naučit respektovat a sledovat znamení. Na některé věci se prostě vyptávat nemá. Nakonec usnul uprostřed tržiště, kde ho ráno kdosi vzbudil. Uvědomil si, že je v novém světě.

Když se bezstarostně procházel uličkami Tangeru potkal sklenáře. Sklenář měl krámek na kopci, ale město Ceuta se postupem času více rozrostlo a krámky se přesunuli do centra. Už dlouho se mu nepovedlo nic moc prodat. Přišel za ním chlapec a řekl mu, že když má sklo takhle špinavé, tak ho nikdo nekoupí. Řekl, že vyčistí jeho sklo, když mu dá peníze na jídlo, ale sklenář nic neříkal, a tak se dal Santiago rozhodl začít pracovat. Mezitím, co vyčistil za půl hodiny všechno sklo ve výloze, přišli dva zákazníci a nějaké sklo si koupili. Když vyčistil všechno sklo, poprosil sklenáře o jídlo a ten řekl, že si někam dojdou. Když si sedli do nedaleké

hospůdky, řekl mu sklenář, že by chtěl, aby u něj chlapec pracoval. Chlapec chtěl zůstat jen do druhého dne a žádal peníze na cestu k pyramidám, ale sklenář mu řekl, že i kdyby u něj pracoval celý rok a dostával vysokou provizi z každého prodaného kusu, bude si muset na cestu k pyramidám peníze půjčit, a tak nakonec Santiago souhlasil, že bude u sklenáře pracovat.

Když tam Santiago pracoval již měsíc, řekl sklenáři, že by chtěl vyrobit stojan, aby poutal lidi do jejich krámku, ale sklenář nechtěl. Sklenář snil o cestě do posvátné Mekky, ale jiným způsobem než chlapec o cestě k pyramidám. Sklenář chtěl o této cestě jen snít, protože to byl důvod, proč žil, ale pochopil, že chlapec chce svůj sen opravdu uskutečnit, a tak mu to dovolil, protože zjistil důvod, proč potřebuje chlapec vydělávat více peněz.

Takhle se po dalších dvou měsících znovu chytil Santiago znamení. Chtěl začít prodávat v jejich sklenicích čaj, aby se lidé měli po výstupu čeho napít a doufal, že se sklenice pak budou prodávat ještě více. Ten večer si sedl sklenář se Santiagem na lavičku před krámkem a pozval chlapce ať si s ním zakouří zvláštní arabskou dýmku – nargilé. Sklenář mu vysvětlil, jak to vidí on, ale nakonec mu dovolil prodávat čaj. Sklenice se prodávali víc a víc a Santiago byl šťastný. Jednoho dne se chlapec probudil a řekl si, že již má dost peněz a že odejde.

I přes to, že přemýšlel, o návratu do Španělska, aby mohl znovu pást ovečky, rozhodl se, že bude pokračovat za svým snem, a že se vydá k pyramidám, a tak se domluvil s jednou karavanou, která tam jela. Ve skladu potkal Angličana, který zezačátku nevypadal, že by mu bylo zrovna do řeči, ale když si Santiago začal hrát s kamínky Urim a Thumin, začali se bavit, protože je Angličan znal. Angličan se chtěl stát alchymistou, a tak se hodlal vydat do oázy Al-Fajjúm, kde měl být alchymista starý dvě stě let, který uměl cokoliv proměnit ve zlato.

Karavana šla pouští a různě se doslýchali o bojích mezi kmeny, a tak jednou řekl vůdce, že už nebudou rozdělávat ani oheň, aby na karavanu neupozorňovali. Nakonec začala válka ještě v dobu, kdy byli na cestě, a tak šli ve dne i v noci a zvládli do oázy Al-Fajjúm dorazit. V oáze bylo velké množství datlovníků, bylo to neutrální území, protože většinu obyvatel tvořily ženy a děti. V oáze u sebe nikdo nesměl mít zbraň. A tak když došlo k odevzdávání, vytáhl Angličan revolver. Když se ptali, řekl jim, že ho má z důvodu, aby se naučil lidem důvěřovat, a to se mu také povedlo.

Druhý den šli Santiago s Angličanem hledat Alchymistu, nenašli ho, a tak se zastavili u studny, protože již promarnili skoro celý den. Santiago uměl lépe arabsky, a tak se ptal. Zeptal se první ženy, která si přišla pro vodu, ale ta mu řekla, že nesmí mluvit s černě zahalenými ženami, protože ty jsou vdané. Pak ke studni přišlo ještě několik žen, ale s těmi se do řeči nedal, zeptal se až dvou pánů. Ani jeden nevěděl, kde mají alchymistu najít.

Nakonec přišla ke studni dívka, která byla zahalena jinak než v černé, a tak se Santiago zamiloval již při prvním pohledu. Dívka se jmenovala Fátima a nejspíš i ona poznala řeč světa bezeslov, protože se na Santiaga usmála a ani jeden nemusel nic říkat. U studny se Santiago s Fátimou potkával každý den. Pověděl jí o tom, jak byl pastýřem, o sklenářství, o králi i o znameních.

Jeden den, kdy se šel chlapec projít, šel, dokud viděl datlovníky a studny, pak si sedl na kámen a jen relaxoval. V tom uviděl nad sebou létat dva krahujce, když nakonec jeden krahujec napadl druhého, vyčetl z toho chlapec znamení, že do oázy vtrhne nějaké vojsko i přes to, že to mělo být místo klidu. Santiago se o tom bavil s jedním velbloudářem, ale ten ho poslal za kmenovými vůdci. Po dlouhé čekání u vůdců mu řekli, že zítra zruší dohodu o tom, že nikdo v oáze nesmí mít zbraň, že za každých deset zabitých nepřátel dostane zlaťák, ale když nikdo nepřijde, zabijí jeho.

Najednou se před Santiagem objevil bílý kůň s jezdcem. Vyčítal mu, že četl z letu krahujců, ale Santiago se nebál, protože si uvědomil, že když zemře, tak zemře pro svůj osobní příběh, ale nakonec mu muž na koni řekl, že když druhý den nepřijde o život, má ho vyhledat. Na Santiagovu otázku, kde ho najde mu ukázal na jih. Santiago se potkal s Alchymistou.

Druhý den opravdu přišlo pět set nepřátel, Byl ušetřen jen jeden, který pak byl oběšen na již mrtvém datlovníku, a tak Santiago dostal padesát zlaťáků a stal se v oáze rádcem. Ještě v tu noc vyrazil Santiago na jih. Byl tam alchymista, šel s ním dovnitř do jeho stanu. Alchymista byl další člověk, který měl Santiaga navést k jeho Osobnímu příběhu.

Alchymista mu řekl, ať prodá velblouda a koupí si koně, a tak také Santiago udělal. Mezi kmeny se sice bojovalo, ale alchymista poušť znal, a proto se vydal se Santiagem na cestu za jeho Osobním příběhem. Santiago nebyl úplně rozhodnutý odejít, ale alchymista mu nedal jinou možnost. Santiago si myslel, že jeho pokladem je Fátima, ale alchymista mu řekl, že Fátima je žena pouště a je zvyklá čekat. Že ona našla svůj poklad (Santiaga), ale teď na něj bude čekat, až i on najde svůj poklad. Alchymista po chlapci chtěl, ať najde v poušti život, ale on sám to nedokázal, a tak nechal koně volně jít, on mu našel život.

Další den měli společně vyrazit. Santiago se šel nad ránem rozloučit s Fátimou. Pro ni teď bude poušť nadějí na chlapcův návrat. Alchymista stále nabádal chlapce, ať poslouchá své srdce a chlapec tak udělal. Nakonec mu začal plně rozumět. Najednou je přepadli bojovníci. Dovedli je do svého tábora a alchymista pro jejich záchranu dal veliteli Santiagovy peníze a řekl, že se promění ve vítr, jen že na to potřebují tři dny. Santiago z toho byl hodně vyděšený, protože si myslel, že to nedokáže.

Třetí den se shromáždili nejvyšší velitelé a pozorovali Santiaga. Chlapec promlouval s pouští a vysvětloval jí sílu lásky, ta ho ale poslala za větrem. Tomu vysvětloval, že oba stvořila táž ruka a také mu povídal o lásce, ale stejně ho nedokázal proměnit. Vítr ho poslal za sluncem. Ale ani ono nedokázalo proměnit chlapce ve vítr, poslalo ho za rukou, která všechno napsala. Nakonec se chlapec proměnil ve vítr a generál s ním a s alchymistou poslal ozbrojený doprovod až ke klášteru, tam se zastavili, alchymista poslal doprovod zpět, a řekl Santiagovi, že odtud již pojede sám, že jsou to k pyramidám jen tři hodiny cesty.

Mnich půjčil alchymistovi kuchyň, alchymista roztavil olovo a přidal do něj kousíček z vejce z nažloutlého skla. Alchymista rozdělil zlato na čtyři díly. Jeden díl dal chlapci, za peníze, které dal za záchranu života, jeden si nechal, jeden dal mnichovi za pohostinnost a poslední nechal pro Santiaga u Mnicha, kdyby znovu o své bohatství přišel.

Druhý den vyrazil Santiago již sám k pyramidám. Jeho srdce mu pak řeklo, že poklad najde tam, kde se rozpláče. Santiago se rozplakal, a tak začal kopat, kopal dlouho, až měl zkrvavené ruce, v tom ale uslyšel lidi. Nakonec ho přepadli, chtěli od něj peníze, našli u něj zlato, a to mu sebrali. Mysleli si, že má další zakopané a nutili ho kopat, ale když jim řekl, že hledá poklad, mysleli si, že je to hlupák. Řekl jim o snu, co se mu zdál a oni chtěli odejít, ale ještě, než odešli, jeden z lupičů řekl: „Zrovna před dvěma roky se mi na tomto místě zdál dvakrát po sobě sen. Zdálo se mi, že mám jet do Španělska a vyhledat polo zbořený kostel, v němž uprostřed roste fíkovník a kde pastýři často přespávají. Ve snu se mi zdálo, že když pod fíkovníkem budu kopat, naleznu poklad. Nejsem takový blázen, abych putoval přes celou poušť jenom proto, že se mi zdál sen.“ Santiago našel poklad. Vydal se zpět do Španělska ke staré sakristii s posledním kusem zlata, které mu alchymista nechal u mnicha. Začal kopat a o něco později vykopal truhlu plnou španělských zlaťáků, šperků a dalších cenností. Při tom se ptal, jestli opravdu musel jít až k pyramidám a vítr mu odpověděl, že bez toho by neviděl pyramidy, které jsou tak krásné. Santiago ještě odnesl desátek cikánce a řekl: „Už jdu, Fátimo, už jdu.“

Inspirace autora nebo inspirace autorem:

- Tisíc a jedna noc (inspirace autora)